

Sander Jürisson
Kistler-Ritso Eesti SA

ICMEMO; Massuah – International Institute of Holocaust Studies konverents „Memory, Art, and Identity“

Iisrael Tel Aviv, Massuah, Jeruusalemm, Akko, 13.-18.10.18;

Osalesin 13.-18. oktoobril ICOM Eesti toetusel ICMEMO aastakonverentsil Memory, Art and Identity Iisraelis. Konverentsi põhiosa toimus Tel-Avivi lähistel asuvas Massuahis (International Institute for Holocaust Studies, <http://www.massuah.org.il/eng>), kus kuulda sai mitmeid põnevaid ettekandeid. Esile tootsin üheks keynote speakeriks olnud James Youngi Massachusetts Amherst ülikoolist, kes oma ettekandes The Stages of Memory: Reflections on Memorial Art, Loss, and the Spaces Between andis ülevaate memoriaalkunsti kujunemisest 20. sajandil, kesksetest eeskujudest (Vietnami sõja memoriaal Washington DCs), Holokausti memoriaalide muutumisest ajas ning peatus põhjalikumalt kahel memoriaalil - Berliini Holokausti ning New Yorgi 9/11 - mille valmimisprotsessis ka tal endal nõustajana keskne roll oli. See oli põnev ja inspireeriv kuulamine, eriti kuna avasime ka Eestis hiljuti sügava tähendusväljaga mälu paiga Maarjamäel.

Teistest esinejatest tootsin esile Adi Altshuleri, liikumise Zikaron BaSalon algataja (<https://www.zikaronbasalon.org/>), mis on Adi elutoast jõudnud enam kui 40 riiki ja 700 000 inimeseni, kes kogunevad jaanuaris kuulama 18 000 Holokaustis ellujäänu meenutusi. Lisaks esines või osales konverentsil inimesi muuseumitest ja institutsioonidest üle maailma - Berliini Topographie des Terror; New Yorgi 9/11, Casa de la Memoria Columbiast, Washingtoni Holokausti memoriaalist jne. Ise kõnelesin teemal Rethinking a Memorial Museum, from Museum of Occupations to the Museum of Freedom.

Pigem (kooli)grupiküllastustele orienteeritud Massuahis on ka kaks püsinaütust – „Six Million Accusers – the State of Israel v. Adolf Eichmann“ ja „The Hate Industry: Antisemitism and Racism in the Past Hundred Years“, mis olid põnevad sissevaated mälu poliitikasse ning identiteediloomesse.

Konverentsi käigus külastasime muuseume, kuulasime loenguid ning kohtusime institutsioonide esindajatega mitmel pool Iisraelis, saades ülevaate muuseumite köögipoolest, Holokausti positsioonist Iisraeli riigi ja elanike identiteedis ning kahe riigi idee valulikust ja vähetõenäolisest ellurakendumisest. Päeva veetsime Jeruusalemmas Yad Vashemis (<https://www.yadvashem.org/>), kus külastasime püsi- ja ajutisi näitusi, kohtusime asutuse peadirektori Avner Shalev'iga ning kuulsime ettekannet Testimony, Memory and Identity Sharon Kangisser-Cohenilt. Teine päev Jeruusalemmas möödus suuresti Iisraeli muuseumis (<https://www.imj.org.il/en>).

Konverentsi viimane päev viis meid Põhja-Iisraeli maailma esimesse Holokausti muuseumisse - Ghetto Fighters' House'i (<http://www.gfh.org.il/Eng/>), mis asutati 1949. aastal Holokaustis ellujäänute poolt. Samas piirkonnas külastasime ka Atlit Detention Camp-i (<https://shimur.org/sites/atlit-detention-camp/?lang=en>) ning UNESCO maailmapärandi nimekirja kuuluvat Akko linna.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et konverentsi külastus täitis siinkirjutaja lootusi – kuulda sai sisukaid ning endalgi ideid genereerima õhutatavaid ettekandeid, tutvusin kümnete tippspetsialistidega sarnastest institutsioonidest üle maailma, sai inspireeruda ise ja ehk ka inspireerida teisi. Huvitav ja hariv oli külastada ka inimsusevastast tegevust avavaid muuseume, õppides nende õnnestumistest ja ebaõnnestumistest.